

«Flors i violes». Un mapa de la Barcelona literària

Cabré, Ma. Àngels. *Flors i violes: la Barcelona literària en clau femenina*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2021. 347 p. ISBN 978-84-9156-328-0. 20 €.

Arribo a [Flors i violes](#) després de passejar-me per Barcelona amb el *Palomar* de la Tina Vallès.^[1] Una Barcelona actual, una mirada femenina que fa parlar un home que trepitja l'asfalt i que a cada passa descobreix una ciutat que a cada passa es transforma. És així i així ha estat al llarg de la història. La Barcelona de cadascú que res té a veure amb la de l'altre. Res del que jo he vist, sentit i viscut a la ciutat s'assembla al que has viscut tu. Tot i això, hi ha uns llocs comuns que han fet de Barcelona una ciutat literària. Ja des que Cervantes, diu l'autora de *Flors i violes*, va decidir que el seu Quixot fes parada en aquesta bella ciutat.

La Ma. Àngels Cabré és l'autora d'un assaig que ja des del mateix títol és tota una declaració d'intencions. I és que no ha estat fàcil per a elles, les escriptores, periodistes, editores i cronistes, ser rellevants en la construcció d'aquest escenari literari anomenat Barcelona. Cabré, escriptora i crítica literària, ha estat professora del màster de Gènere i Comunicació de la Universitat Autònoma de Barcelona i és directora de l'Observatori Cultural de Gènere, dedicat a impulsar la presència de les dones en la cultura; construeix un nou cànon literari on elles són les protagonistes. Les escriptores, els seus personatges i les dones de carn i ossos que han inspirat grans històries.

Les escriptores, les veus silenciades, si més no injustament tractades. Del passat al present. De Dolors Monserdà, considerada una de les primeres novel·listes catalanes, a Caterina Albert, Carmen Laforet, Mercè Rodoreda, Ma. Aurèlia Capmany o Montserrat Roig fins arribar a una nova generació d'escriptores que ens han passejat per la ciutat amb uns ulls moderns, reivindicatius, ferotges com Lolita Bosch, Lluïcia Ramis, Ada Castells o Marina Espasa. No s'entén la literatura d'unes sense la de les altres, perquè sense elles saber-ho, han cosit una xarxa de mirades que ha donat lloc a un escenari comú. Els carrers han canviat, fins i tot de nom; els vestits s'han transformat, els usos socials, la política. Però la ciutat continua tenint tants atractius que la fan inacabable i és per això que el llegat de les pioneres continua escrivint-se encara avui una vegada i una altra. En aquest bloc Cabré classifica les autores no només cronològicament, sinó també per la tipologia de la seva ploma. De les veus més políticament

compromeses, a les que han cultivat la novel·la memorística o les que han trobat en la novel·la negra i policíaca una altra manera d'explicar la ciutat. Una breu biografia literària de cadascuna situa el lector i l'esperona a seguir desfent la xarxa.

Els personatges femenins no han tingut millor sort al llarg de la història i sovint en la literatura la dona ha estat la secundària per excel·lència. Aquí Ma. Àngels Cabré recupera la veu d'alguns dels personatges femenins que no es poden obviar. I no només engendrats per escriptores, sinó que posa de relleu, per exemple, la Teresa de Marsé o la Nonnita Serrallac de Baulenas, la Claudine de Màrius Carol, la Trini de Joan Sales i algunes altres com la Colometa de Rodoreda o la Flora de Maria Carme Roca, la Carola de Capmany o les Mundetes de Montserrat Roig. Dones que amb les seves pors, anhels, amors i desamors protagonitzen històries que ens fan volar.

El tercer bloc és el reservat a les dones inspiradores. És a dir, aquelles que pel seu caràcter, per emprenedores, per avançades, per somniadores, per precursors han escrit una part de la història de la literatura sense ni elles saber-ho. Aquí es parla de la Monyos, de l'Enriqueta Martí, de la Carmen Broto o la Christa Leem. Dones de carn i ossos.

A destacar també les il·lustracions de Laura Pérez, Eva Zurita, María Herreros i Helena Pérez així com una extensa bibliografia que ens permet estirar del fil i submergir-nos en aquelles històries que tenen Barcelona com a comú denominador. La meva Barcelona. També la teva.

[Carme Parras](#)

De la 4a promoció de l'[Escola de Llibreria](#)

[1] Vallès, Tina. *El senyor Palomar a Barcelona*. Barcelona: Anagrama, 2021. ISBN 978-84-339-1596-2.